

לשמוע קול תורה – מצווה בפרשה

פרשת בלק

היזק ראייה

שני שכנים שוכנים זה לצד זה, ובין בתיהם מפרידה חצר. האחד רוצה לבנות גדר סביב חלקו בחצר כדי לכבד את פרטיותו, אך השכן מתנגד בטענה שהגדר תחשיך את חלקו ותפגע ביכולתו ליהנות מהנוף, או לחלופין טוען כי הוא אינו יוצא כלל לחצר ועל כן אין כל צורך בחציצה. מה הדין במקרה זה?

על פי ההלכה לא זו בלבד שהשכן אינו יכול למנוע את הקמת הגדר, הוא אף יחויב להשתתף בעלות הקמתה באיכות המקובלת באזור מגוריהם, כמובא בשולחן ערוך:

"חצר השותפין [...] יש לכל אחד מהם לכוף את חברו לבנות הכותל באמצע, כדי שלא יראהו חברו בשעה שמשתמש בחלקו. ואפילו עמדו כך שנים רבות בלא מחיצה, כופהו לעשות מחיצה בכל עת שירצה. הגה: ואפילו יש מנהג בעיר שלא לעשותו, אין הולכין אחריו, וכופין לעשותו" (הלכות שותפים בקרקע קנז, א).

הלכה זו נקראת "היזק ראייה". בשונה משאר הנזקים, שבהם האדם נתבע לשלם את דמי הנזק לאחר שארע, בהיזק ראייה חייב האדם להשתתף בהוצאות מראש – כדי למנוע נזק לשכנו.

יסוד הלכה זו טמון בפסוק בפרשתנו, שבו בלעם משבח את ישראל:

"מה־טבו אהליך יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֵיךָ יִשְׂרָאֵל" (במדבר כד, ה).

ופירש רש"י:

"על שראה פתחיהם שאינן מכוונין זה מול זה".

בלעם ראה את הצניעות הנוהגת בישראל, ולא היה יכול אלא לשבח את העם המיוחד שהופך כל בית וכל אוהל למשכן קטן.

שאול דוד בוצ'קו